

ХАЙ ЖИВУТЬ ЗБРОЙНІ СИЛИ СРСР!

ПРОЛЕТАРІ ВСІХ КРАЇН, ЄДНАЙТЕСЯ!

Орган парткому, ректорату,
комітету ЛКСМУ та профкому
Одеського ордена Трудового
Червоного Прапора
державного університету
ім. І. І. Мечникова

РІК ВИДАННЯ
XXXV

№ 6 (956)

21 ЛЮТОГО

1969 р.

Ціна 2 коп.

НА ВАРТІ МИРУ І СВОБОДИ

НА ВАРТІ завоювань Великої Жовтневої соціалістичної революції, на варті миру і свободи 51 рік стоять славні Радянські Збройні Сили. Створені генієм Леніна, Комуністичною партією, вони втілили в собі кращі якості трудового народу і разом з ним пройшли героїчний бойовий шлях, з честю виконуючи свій патріотичний, національний й інтернаціональний обов'язок.

Легендарною славою вкрила себе Червона Армія в роки громадянської війни. Переборюючи неймовірні труднощі, в умовах голоду і розрухи вона розгромила інтервентів і білогвардійців, які намагалися знищити Радянську владу. Бої на Хасані і Халхін-Голі з японськими загарбниками, визвольна місія в Західній Україні і Західній Білорусії, збройна відсіч фінським мілітаристам у 1939—1940 роках — визначні перемоги Радянських Збройних Сил в період після громадянської війни.

З честю витримала наша армія найтяжчі випробування, які випали на її долю в роки Великої Вітчизняної війни, в роки боротьби з німецьким фашизмом. Вона внесла неоціненний вклад у боротьбу трудящих світу за свободу, національну незалежність і соціальний прогрес.

Шлях, пройдений Збройними Силами Радянського Союзу — це шлях зміцнення і удосконалення. Комуністична партія, Радянський уряд, проводячи політику миру, одночасно проявляють невтомне піклування про підвищення бойової готовності наших військ, про розвиток Радянських Збройних Сил. Цього вимагає посилення напруженості міжнародної обстановки, особливо такі події, як агресія американського імперіалізму у В'єтнамі, Ізраїлю — на Близькому Сході, активізація сил реакції і реваншизму в Західній Німеччині.

Наші Збройні Сили нині оснащені найсучаснішою бойовою технікою, мають все необхідне, щоб дати гідну відсіч будь-якому агресорові, який посягне на Радянську країну. Радянська Армія має ядерну зброю від зарядів малого калібру до потужних бомб з тротиловим еквівалентом у кілька десятків мегатонн. Наш Морський Флот став могутнім океанським флотом, основу якого становлять атомні човни-ракетноносці. Ракетно-ядерна зброя широко впроваджена в усі види Збройних Сил.

Та найголовніше надбання, що визначає міць нашої Армії і Флоту, — це чудові військові кадри, виховані в душі вірності ідеалам комунізму, готовності з честю виконати свій обов'язок перед Батьківщиною. Близько 46 процентів усього особового складу Радянських Збройних Сил мають вищу і середню освіту, кожний четвертий радянський офіцер з вищою військовою або іншою вищою освітою.

В єдиному бойовому строю зі Збройними Силами СРСР — воїни армій країн Варшавського Договору. Ця співдружність — джерело могутності і надійна гарантія безпеки країн соціалізму.

УРОЧИСТИЙ ВЕЧІР

В ЧОРА в Окружному будинку офіцерів відбувся урочистий вечір колективу нашого університету, присвячений славній Радянській Армії.

На вечорі з доповіддю про 51-у річницю Збройних Сил СРСР виступив генерал-майор М. Соляр.

Потім було зачитано наказ ректора про заохочення викладачів, співробітників і студентів, які активно і плідно ведуть велику роботу по воєнно-патріотичному вихованню студентської молоді.

Урочистий вечір закінчився великим святковим концертом.

23 ЛЮТОГО
НАРОДИ НАШОЇ КРАЇНИ
УРОЧИСТО ВІДЗНАЧАТЬ
51-у РІЧНИЦЮ
РАДЯНСЬКОЇ
АРМІЇ

ЙДЕ, поширюється по університету Ленінський огляд студентських груп. Стати переможцем огляду — ось до чого прагнуть студенти на кожному факультеті. Важливою віхою на шляху до цієї благородної мети стала зимова екзаменаційна сесія. Як вона пройшла на факультетах, яких успіхів домоглися курси, академічні групи?

Сьогодні ми вміщуємо про це перший з серії матеріалів. В цьому номері йде про деякі підсумки зимової сесії на історичному факультеті.

ЗА ПЕРШІСТЬ!

ЗИМОВА сесія на нашому факультеті пройшла успішно. Вона ще раз показала добру підготовку студентів, їх серйозне ставлення до навчання.

Візьмемо четвертий курс — випускний. Після складання п'яти іспитів студенти цього курсу вийшли на перше місце по факультету. На курсі 10 відмінників. Блискучі відповіді на іспитах таких студентів, як Заремби, Калитко, Сулько, Калашникова та багатьох інших підтвердили, що в нинішньому році до шкіл прийдє новий загін висококваліфікованих викладачів-істориків.

Не набагато відстали від випускників студенти другого та третього курсів, які розділили відповідно друге та третє місця.

У другокурсників 16 відмінників. Серед них викладачі особливо відзначили Лазарева, Орлова, Глебова, Коновалова, Некрасова. Успішно навчаються, більшість з них проводить велику громадську роботу на факультеті. Наприклад, комуніст Орлов — секретар комсомольської організації факультету, Коновалов і ленінський стипендіат Глебов — члени бюро ЛКСМУ факультету.

На третьому курсі — шість відмінників. Особливо успішно навчаються студенти Ковбасюк, Рабінович, Самойлов, Пеньковська — члени бюро ЛКСМУ факультету.

Дещо невдало дебютували першокурсники. Однак, і в них сім осіб, склавши першу в їх житті сесію, довели своє право на горде звання студента-відмінника. В їх числі можна назвати Попкова, Штейн, Дьоміна, Ільницького та інших. Сподіватимось, що в наступну сесію перший курс, та й інші, доможуться ще кращих результатів в боротьбі за знання, за першість в Ленінському огляді студентських груп.

В. КІЛЕСА.

ГОЛОВНЕ ЗАВДАННЯ

Глибокому вивченню ленінської спадщини всі наші сили, все наше вміння — під таким девізом проходило декілька днів тому засідання кафедри історії КПРС, на якому підбивались підсумки зимової екзаменаційної сесії і накреслювались плани на друге півріччя. Виступали майже всі — доценти, асистенти, викладачі та працівники кабінету, аналізувалися цифрові дані, що вже ввійшли в звіт, співставлялись дані повідомлень завідуючих методичними секціями.

Нинішній рік підводить нас до великої і радісної події в житті Комуністичної партії і радянського народу — 100-річчя від дня народження Володимира Ілліча Леніна. В Постанові ЦК КПРС «Про підготовку до 100-річчя від дня народження Володимира Ілліча Леніна» відзначається, що кращий спосіб відзначити ленінський ювілей — це зосередити увагу на здійсненні грандіозних завдань господарського і культурного будівництва, що стоять перед народом.

Наше головне завдання — скерувати всі зусилля на удосконалення навчання і виховання молоді в дусі вірності ленінським заповітам, непримиренності до чужої ідеології, безмежної відданості своєму партіотичному та інтернаціональному обов'язку.

Саме вирішенню цього завдання

була підпорядкована вся попередня діяльність колективу кафедри, її методичних секцій, міжвузівського семінару; обговорення розгорнутих планів і текстів лекцій, підсумків відвідування відкритих семінарів і роботи наукових студентських гуртків; групових та індивідуальних консультацій, відвідувань кінофільмів, присвячених життю і діяльності Ілліча, екскурсії та ін.

Двадцять три проценти студентів перших курсів всіх факультетів університету склали іспит з історії КПРС на «відмінно» і п'ятдесят один процент на «добре». Прекрасні результати великої напруженої праці. Процент відмінних та добрих оцінок ще вищий на других курсах. І це закономірно. Студенти оволоділи методикою самостійного вивчення праць класиків марксизму-ленінізму, їм вдалось прищепити навички творчої роботи над книгою.

Ми слухали відповіді студентів, аналізували конспекти ленінських творів, бесідували з багатьма — враження відрадне. Студенти Депенчук, Ігнат'єва, Бабицька, Клаузов, Кубицький, Карпенко, Кацько, Іванова, Мірошниченко, Колесса та багато інших виявили гли-

боке розуміння текстів робіт В. І. Леніна, рішень партійних з'їздів та Пленумів ЦК КПРС, вміння пов'язувати теоретичні положення, що вивчаються, з сучасністю, знання фактичного матеріалу, художньої літератури. В цьому чимала заслуга доцентів О. Т. Альошкіна, З. Я. Березняка, А. П. Іванова, Я. М. Штернштейна, старшого викладача В. І. Світличного та інших.

Все ж ми далекі від омани. Критично аналізуючи підсумки першого семестру, кафедра відзначила ряд істотних недоліків як в навчальній, так і в виховній роботі. Не може не викликати турботи ще значний процент задовільних оцінок і навіть наявність незадовільних. Велика кількість студентів юридичного факультету, наприклад, не була допущена до іспитів. Не всі студенти вміють пов'язувати питання марксистсько-ленінської теорії з профілем своєї майбутньої спеціальності.

Відмінно пройшли заліки та іспити з спецкурсів та спецсемінарів і це переконує нас в тому, що визріла необхідність клопотатися перед МВССО про відновлення знову фуркації історії КПРС на історичному факультеті.

До знаменної дати кафедра готує науковий збірник «Ідеї Леніна живуть і перемагають», методичний збірник, присвячений вивченню ленінських праць на семінарських заняттях, спеціальний цикл статей, лекцій та виступів. Підготовка до 100-річчя від дня народження В. І. Леніна створила необхідні можливості для нового піднесення всієї нашої науково-дослідної, учбової та виховної роботи, для підготовки висококваліфікованих спеціалістів, безмежно відданих партії і соціалістичній Батьківщині, вірних великим заповітам Ілліча.

Ми прагнемо, щоб всю роботу по вивченню праць класиків марксизму-ленінізму пронизував творчий характер, наступальний дух, конкретність, непримиренність до буржуазної ідеології і всіх ревізіоністських перекозень, тісний органічний зв'язок з практикою.

Ось такого оволодіння марксистсько-ленінською теорією вимагає від нас Постанова ЦК КПРС «Про заходи по дальшому розвитку суспільних наук і підвищенню їх ролі в комуністичному будівництві», такого вивчення вимагають від нас інтереси Батьківщини.

Професор І. ГАНЕВИЧ,
завідувач кафедри історії КПРС.

А ПОПЕРЕДУ — НОВІ ЗАСІДАННЯ

БУДНІ ШКОЛИ МОЛОДОГО ІСТОРИКА

КОЖЕН вересень приводить в наші аудиторії першокурсників — нових студентів, нових наших друзів. Що ж знають вони про вуз?

І ось комсомольське бюро нашого факультету вирішило відкрити двері для тих, хто мріє стати студентом історичного факультету, не в вересні, а в січні. Разом з партійним бюро факультету було ретельно обговорено план організації школи молодого історика для учнів старших класів міста та області.

Було заплановано: до школи запрошуватимуться тільки ті, хто любить історичну науку і цікавиться нею. Мета школи: закріпити цю любов, правильно спрямувати цікавість молодих і задовольнити її розповідями про визначні сторінки історії нашої країни та висвітленням основних аспектів історичної науки.

Наше звернення, де повідомлялось про відкриття школи, мету

її роботи і запрошення на першу зустріч, знайшло широкий відгук у старшокласників. З різних районів області прибули вони в січні на перше заняття школи.

Декан історичного факультету доцент З. В. Першина познайомила слухачів з планами школи. Вони заслухали доповіді професора М. Ю. Раковського і доцента П. О. Қаришківського. Потім наші гості відвідали музей університету і познайомилися з його історією.

Щоб краще організувати майбутні зустрічі, слухачам було запропоновано відповісти на запитання спеціальної анкети: «Що вони вже прочитали з історичної літератури? Про що хотіли б довідатись?» і т. п.

І ось 9 лютого відбулось друге засідання школи молодого історика. На вулиці мороз, люте завірюха, а 14 аудиторія історичного факультету заповнена юними любителями історії. Вони прослухали цікаву доповідь доцента С. М. Ковбасюка про висвітлення в радянській історичній науці питання про Запорізьку Січ, а з доповіді В. Н. Станко довідались про цікаві археологічні знахідки в нашому рідному краї.

Одержали слухачі школи і домашні завдання, які вони успішно і охоче зараз виконують.

А попереду нові засідання школи молодого історика. Що ж почують на них слухачі?

На найближчому засіданні наші юні друзі заслухають доповідь «В. І. Ленін і революційна Одеса» і здійснять автобусну екскурсію по місцях бойової слави міста-героя. А потім знову — цікаві доповіді, зустрічі, вікторини, історичні олімпіади.

Школа молодого історика ще тільки почала свою роботу. Але одне вже можна сказати: такі школи — потрібні.

Друзі! І ви ширше відчиняйте двері своїх факультетів для юних любителів фізики, мови, географії, математики та інших наук!

С. ЖЕРЕБЧУК,
студентка другого курсу історичного факультету.

ПРАЦІ НАШИХ ВЧЕНИХ ТЕАТРОЗНАВЧЕ ДОСЛІДЖЕННЯ

Автор цієї книжки — завідувач кафедри зарубіжної літератури нашого університету доцент Б. О. Шайкевич.

Ця монографія є частиною багаторічної праці дослідника, присвяченої вивченню сприймання спадщини Ібсена в Росії та театральної долі його драм на російській сцені. Ця велика проблема являє значний інтерес, бо з ім'ям та творчістю великого норвезького драматурга пов'язані численні пошуки та навіть етапні

моменти у життєдіяльності провідних російських театрів кінця XIX — початку XX ст.

У книжці, яка тільки-но вийшла, говориться про вистави МХТ за п'єсами Ібсена. Детально розбираються такі вистави, як «Гедда Габлер», «Доктор Штокман», «Коли ми, мертві, пробуджемося», «Стовпи суспільства», «Привиди», «Бранд», «Росмерхольм», «Пер Гюнт». Аналізуючи ці вистави, автор спирається на матеріали окремих монографій

про Художній театр та його провідних майстрів, численні газетні рецензії того часу, режисерські партитури вистав тощо.

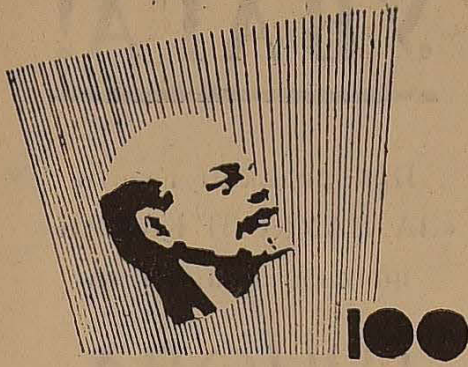
Життя Ібсенівських драм на сцені дореволюційного Художнього театру Б. О. Шайкевич пов'язує з загальними творчими тенденціями цього новаторського для своїх часів театального колективу, з великим прагненням передового російського театру взагалі до справжньої проблемної драматургії.

Треба сказати, що навіть у літературознавчому плані драматургія Ібсена ще недостатньо вивчена у радянському літературознавстві. Так, єдиною книгою про творчість письменника залишається монографія лєнінградського професора В. Г. Адмоні «Генрік Ібсен». Ось чому книжка Б. О. Шайкевича, очевидно, зацікавить не тільки вузьких спеціалістів-театрознавців, але і літературознавців-скандинавістів, а також усіх тих, хто щиро любить театральне мистецтво.

Доцент
М. СОКОЛЯНСЬКИЙ.

НАПРИКІНЦІ 1968 року видавництво Київського університету випустило з друку книжку «Драматургія Ібсена в Росії (Ібсен и МХТ)».

И ЕСТЬ СТРАНА

Под сосен снежным
серебром,
Под пальмой юга золотого,
Из края в край, из дома
в дом
Проходит ленинское слово,
Уже на дальних берегах,
Уже не в первом
поколение,
Уже на всех материках
И чтят, и любят имя
Ленина!

В сердцах народных
утвержден,
Во всех краях он стал
любимым.
Но есть страна одна,
где он
Свой начал путь
неповторимый.
Где были ясность, ночь,
тоска
И грохот бурь в дороге
длинной,
Где он родного языка
Любил могучие глубины,
И необъятный небосклон,
И все растущий вольный
ветер...
Любить Россию так, как
он, —
Что может быть святей
на свете!

Николай ТИХОНОВ,
лауреат Ленинской премии.

ОН — С НАМИ!

Стали мы внимательней
и строже
Жизнь сверяют
с безмерностью мечты.
Все ясней с годами,
все дороже
Ленинского облика черты.
Из всего, что ныне
вспоминаем,
Возникает, как родник
чиста,
Не парадная, не напускная,
Человеческая простота.
Негасимый огонек во взоре,
Вдохновенный труд
и страсть в борьбе,
И отзывчивость к чужому
горю,
И суровость к самому себе...
Мог неслышно появиться
в зале,
Где-то в крайнем посидеть
рядом.
Ходоки его одолевали —
Всяк свою выкладывал
беду.
Для людей важна не только
вечность,
И дороже, может быть,
всего
В нем была его
чистосердечность,
Эта доверительность его.
Мы, на все глядя
его глазами,
Правду нашу в мире
утвердив,
Повторяем клятву:
— Ленин с нами! —
Нас ничто не сломит.
— Ленин жив!

А. ЯШИН.

ЦЕ БУЛО напередодні VIII з'їзду партії, що мав величезне значення для зміцнення Радянської Армії.

Штаб Реввоенради Республіки був розташований в той час в Серпухові. Готувались матеріали до з'їзду. Я не передбачав, що мені доведеться бути на з'їзді доповідачем про стан справ на фронтах.

Несподівано 15 березня 1919 року, робто за три дні до з'їзду, Ленін викликав мене до телефону. Відбулась характерна для Леніна розмова.

— Чи зможете завтра вранці приїхати до мене?

— О котрій годині, Володимире Іллічу?

— Як ви будете переправлятися?

— Поїзди ходять несправно. Поїду на легковій машині.

— Скільки часу потрібно для поїздки?

вище — через відсутність війська резервів... І ясно, що тепер головне завдання — створити резерви. З цим справи у нас стоять дуже слабо...

Володимир Ілліч сказав далі, що в доповіді слід правдиво, відверто доповісти з'їзду про обстановку, яка вона є, без прикрас. Наведіть приклади обов'язково, продовжував він. Це не значить, що не треба говорити про перемоги, гідність хоробрість, героїстичність, самовідданість частин, командирів, комісарів, бійців... Нічого не приховувати: ні поганого, ні хорошого... Партійний з'їзд повинен знати все, щоб винести правильне рішення.

Ленін нагадав про те, що становище дуже серйозне зараз і не менш серйозне буде далі.

Він присів на підвіконник, трохи помовчав.

Ви знаєте, є воєнна опозиція.

РОЗМОВА

— Дві-три години.
— До 11-ї вправитесь?
— Цілком управлюсь. Зможу приїхати раніше.

— Ні, раніше не треба. Захопіть оперативну карту з самими останніми відмітками на фронтах, — і, помовчавши, додав: — До моменту вашого від'їзду. До побачення.

І ось в призначений час йду коридором, кінець якого впирається в квартиру Леніна. Відчиняються двері, виходить Володимир Ілліч. Побачивши мене, швидко підходить.

— Добре, що приїхали. Дякую!
— За що, Володимире Іллічу?

— За точність. Точність потрібна не тільки в військовій справі, але й у всякій роботі. Бачу, карту привезли. Дуже добре, — він поклав її на підвіконник: — Потім подивлюсь. Доведеться нам тут — в кабінеті йде засідання.

Ленін взяв мене за борт кітеля, продовжив розмову.

— Є рішення доручити вам на VIII з'їзді партії доповісти про положення на фронтах. Встигнете? З'їзд відкриваємо 18 березня.

— Встигну, Володимире Іллічу.

— Підготуйте велику карту, такого розміру, щоб було видно зі всіх кінців зали. З'їзд проходитиме внизу, де раніше йшли судові засідання. Кімната велика, кругла — врахуйте. Проведіть кордони бойових ділянок до червня 1918 року, кінця листопада 1918 року і до відкриття з'їзду. Позначте рубежі широкими лініями різних кольорів: зеленим, синім, червоним. Відзначте крупно основні бойові ділянки. Залучіть до складання карти начальника штабу. Карту обов'язково покажіть головнокомандуючому Вацетісу.

В бесіді Володимир Ілліч детально намітив завдання моєї доповіді. Детально викладіть, говорив він, справи на бойових ділянках, сили наші і ворогів, територію, її збільшення з часу літньої кампанії 1918 року: збільшення кордонів наших фронтів, здається, до 8 тисяч верств. Такого начебто ніколи і ні в якій війні не було. Відзначте, що це велике досягнення Червоної Армії, але це разом з тим створило важке станови-

ще продовжував Ілліч. Вона проти залучення військових спеціалістів. стоїть за колегіальність командування, за партизанщину, проти ре-

З ІЛЛІЧЕМ

гулярної армії, заперечує проти дисципліни. «Ліви» кричать — самі можемо перемогти... Ні, ні, ні! Цю зарозумілість треба геть розбити. Деякі, навіть відповідальні члени партії висловлюють гарячі протести, забувають, що військові спеціалісти — це інтелігенція, яка в значній мірі вийшла з буржуазного та дрібнобуржуазного середовища, що їх настрої залежить від політичного становища країни... Ім треба створити сприятливу атмосферу довіри для роботи... Скажіть про це... Інших людей в нас немає, крім тих, яких ми одержали в спадщину від капіталізму. Назвіть деяких — Самойло, Вацетіса, Тухачевського, Каменева та інших. Ми створюємо нову Радянську Армію. Наполягайте в доповіді на її регулярність, на розумність, на міцність дисципліни і самодисципліни...

Ленін пройшов по коридору. Ми завжди сміялися з старих утопістів, сказав він, які уявляли, що раніше слід виховати чистеньких людей і з ними будувати соціалізм. Це ж забави тендітних ланочок від соціалізму, але не радянська політика.

Не бійтесь говорити гірку правду, не бійтесь критики. Критикувати нас будуть жорстоко. Це дуже добре, критика допомагає в роботі...

Величезну роль відіграє моральна поведінка. Відзначте це. На жаль, не завжди вона буває бездоганною...

Повинна бути нищівна боротьба з випивкою, боягузством, партизанщиною.

Володимир Ілліч радив сказати з'їздові про ту шкоду, яку несуть армії партизанщина, анархізм командирів, коли вони кидають позиції, не попереджують сусідів, залишають поза увагою накази вищестоячих штабів.

Поради Леніна, то добрий, теплий, уважний, то серйозний його погляд — хіба це можна забути! Ні. Прошли роки і роки, а бачу Леніна поруч, чую його голос...

Перед з'їздом Ленін зібрав воєнних делегатів, що прибули. Він запитував їх, уважно вислуховував відповіді і суперечки, що виникали між ними. Коли делегати попрохали Леніна виступити, то він сказав, що хоче спочатку познайомитись з їх думкою, з інформацією і потім виступить на з'їзді.

Закінчуючи вступну промову на відкритті з'їзду, В. І. Ленін сказав: «Ніяка сила в світі не затримає ходу всесвітньої комуністичної революції...».

І це тоді, коли проти Радянської країни стояла у всеозброєній величезна реальна воєнна сила — всі великі країни світу. Коли Москва була оточена вогненним кільцем інтервентів, білогвардійців, влаштувалися змови, спалахували заколоти. Ми були відрізані від морів, океанів, від вугілля, нафти, доганю було з продовольством та транспортом. Імперіалізм намагався задушити Радянську владу, молоду республіку робітників і селян.

Яка впевненість була у Леніна! Він надихнув її делегатів

з'їзду. Яка була овація, які оплески.

В. І. Ленін говорив, що наше завдання і мета — вийти переможцями в боротьбі з цим гігантом — не утопічна... Ми переможемо!

Ми перемогли. Ленінське керівництво Червоною Армією як організаційне, так і оперативне привело до рішучої і безповоротної перемоги: інтервенти і білогвардійці були розгромлені і викинуті за межі нашої Радянської Батьківщини.

С. І. АРАЛОВ,
член КПРС з 1918 року.

В. І. ЛЕНІН ПРО РАДЯНСЬКУ АРМІЮ

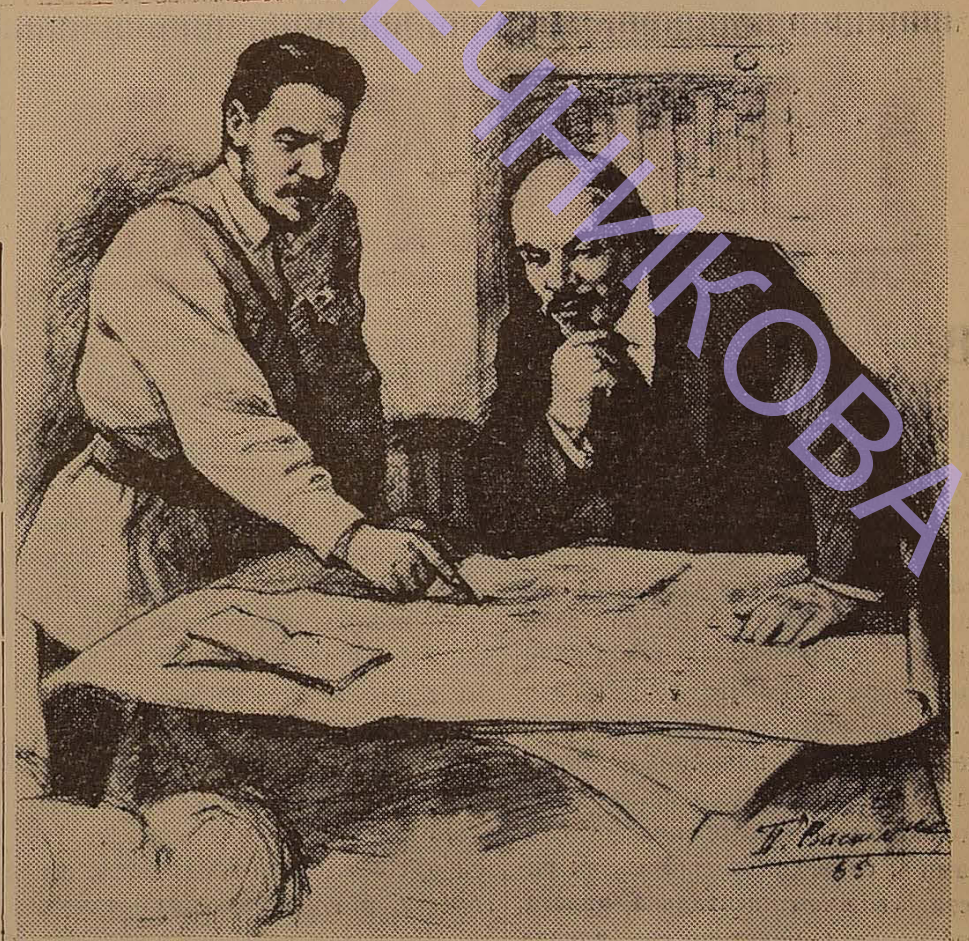
Ту Росію, яка звільнилась, яка... вистраждала свою радянську революцію, цю Росію ми будемо захищати до останньої краплі крові!

Щоб захистити владу робітників і селян... нам потрібна могутня Червона Армія. Ми довели не словами, а ділом, що ми можемо створити її, що ми навчилися управляти нею і перемагати капіталістів...

З міцною Червоною Армією ми непереможні.

Хто забуде про небезпеку, що постійно нам загрожує, яка не припиниться, поки існує світовий імперіалізм, — хто забуде про це, той забуде про нашу трудову республіку.

...Взявшись за наше мирне будівництво, ми докладемо всіх сил, щоб його продовжувати безперервно. В той же час, говоріши, будьте на сторожі, бережіть обороноздатність нашої країни і нашої Червоної Армії, як зіницю ока...

В. І. Ленін слухає доповідь М. В. Фрунзе (1920 р.).

Малюнок П. ВАСИЛЬЄВА.

НОВІ КНИГИ

ГЕРОЇЧНА історія Радянської Армії завжди викликала інтерес у читачів нашої країни. Книжки на цю тему ніколи не залежуються на полицях магазинів і бібліотек.

Хотілось би звернути увагу читачів нашої газети на деякі нові книжки, що надійшли до бібліотеки у лютому цього року, які висвітлюють цю інтересну тему.

Перш за все слід назвати збірник «Крепни и славься в битвах веков Красная Армия большевиков». Його автори — активні учасники Жовтневої революції, громадянської і Великої Вітчизняної війни. Вони розповідають про багато інтересних фактів, що збереглися в їх пам'яті. Спогади членів літературного об'єднання ветеранів війни несуть на своїх сторінках подих минулого, допомагають молоді зрозуміти і відчувати великі події, відсутні в глибині історії.

Серед книг, присвячених героїчній боротьбі нашої армії в роки Великої Вітчизняної війни, рекомендуємо прочитати документальні нариси про боротьбу радянських конррозвідницьких органів Ленінградського фронту «В поединке с Абвером». Більшість опублікованих тут матеріалів друкуються вперше.

В книзі Г. С. Філіпова «Восточный поход Муссолини» використані документи з архіву Радянської Армії, деякі документи і офіційні видання Італійської армії, а також цікаві мемуари учасників подій і бесіди з ними.

До розряду документально-історичних нарисів відноситься книга Г. В. Терновського «Военные моряки в битвах за Москву».

Мемуарна література поповнилась книгою Вячеслава Ковальського «Тетради из полевой сумки». Книга Ковальського — це щоденник воєнного кореспондента. Розпочавши щоденник в квітні 1942 року на Центральному фронті в районі м. Калініна, Ковальський довів записи до травня 1945 року.

Другим поповненням виданням вийшли мемуари нашого прославленого конструктора бойових і цивільних літаків А. Яковлева.

В. ФЕЛЬДМАН.

У ВОІНІВ ЧЕРВОНОПРАПОРНОГО ОДЕСЬКОГО ВІЙСЬКОВОГО ОКРУГУ

Навчатись військовій справі по-справжньому — цей заповіт В. І. Леніна свято виконують солдати, сержанти і офіцери Червонопрапорного Одеського військового округу. На заняттях в полі вони невпинно удосконалюють свою ратну майстерність, в учбових класах — збагачують себе політичними знаннями.

І все це потрібно для того, щоб пильно стояти на варті інтересів нашої соціалістичної Батьківщини.

На знімках (угорі): підготовка до політзанять, внизу — на тактичних ученнях.

Фото М. РИЖАКА.

ПРИСЯГА

В ПЕРШЕ в історії класового суспільства 51 рік тому Комуністична партія на чолі з В. І. Леніним створили в нашій країні армію нового типу — армію трудящих, армію народу.

За ці роки Збройні Сили Радянського Союзу пройшли героїчний бойовий шлях — шлях зміцнення й удосконалення Радянської Армії. Про це, до речі, яскраво свідчить і нова військова лексика. Так, наприклад, тільки за останні два десятиріччя вона поповнилась такими новими словами й словосполученнями, як **ракета, міжконтинентальна ракета, протиракета, ракетноносець, ядерна зброя** тощо.

Водночас протягом цього ж періоду деякі слова військової лексики або звузили сферу свого вжитку, або й зовсім вийшли з ужитку.

Військова лексика у слов'янських народів, як і у інших народів, формувалась протягом багатьох століть, втрачаючи одні застарілі слова й утворюючи нові. Та проте у слов'янській військовій лексиці є й такі слова, що живуть і понині, ось уже протягом декількох тисячоліть. Довговічність цих слів визначається їхньою соціальною значимістю, вагомістю й глибокою патріотичністю. До таких слів, що вживаються і в сучасній радянській вій-

ськовій лексиці, належить, наприклад, слово **присяга**.

Слово **присяга** є в усіх сучасних слов'янських мовах. Це свідчить про те, що воно було вже в праслов'янській мові, якою говорили наші прапредки приблизно три тисячі років тому, задовго до утворення сучасних слов'янських мов. Як же це слово утворилось у праслов'янській мові? Яке було його первісне значення?

У праслов'янській мові було дієслово **сенгати** (сучасне українське **сягати, досягати**), вживане в значенні «до чогось торкатись, дотикатись». Від основи дієслова **сенгати** за допомогою префікса **прі-** та флексії — **а** і утворилось слово **прісенга**, сучасне **присяга**.

На слов'янські землі час від часу нападали інші, ворожі слов'янам, народи. Природно, що слов'яни всіма засобами обороняли свої рідні землі. У ці важкі часи слов'яни на вічах, тобто на все-

народних зборах, давали обіцянку, зобов'язання будь-що захистити свою батьківщину від нашествия ворогів і на знак цього торкались, досягали рукою рідної землі. Це був символ вірності батьківщині, народові. Отже, в праслов'янській мові слово **прісенга** (присяга) вживалось у значенні — «обіцянка, зобов'язання захищати свою батьківщину, яке бере перед суспільством на вічі воїн, що свідчить торканням його рукою рідної землі».

Згодом, коли слов'яни навчились робити залізні мечі, воїни, приймаючи присягу, досягали, торкались своєю рукою вже не землі, а меча, який був символом перемоги над ворогом.

Після прийняття християнства слово **присяга** у слов'ян стало вживатись у значенні «клятва перед богом щось робити взагалі, в тому числі й обороняти батьківщину». Зрозуміло, що в класово-

УВАГА!

При редакції газети
«ЗА НАУКОВІ КАДРИ»
починає працювати

ШКОЛА СТУДКОРІВ

В нашій школі ви довідаєтесь про основи журналістики. Не тільки членів редакцій курсових та факультетських стінних газет, наукових бюлетенів, а всіх, кому до душі клопітка, але цікава журналістська робота — ми запрошуємо стати слухачами школи.

Досвідчені газетні працівники передадуть вам «секрети» їх професії. Як написати замітку, статтю, репортаж, зарисовку та нарис, як зробити фото для газети — про це та багато що інше інтересне вам розкажуть на заняттях школи майстри газетної справи — члени Спілки письменників та члени Спілки журналістів — викладачі університету, співробітники газет «Знамя коммунизма», «Чорноморська комуна», «Комсомольська іскра».

Заняття в школі проводитимуться один раз на місяць. Про перший день занять буде оголошено.

Вступайте до нашої

ШКОЛИ

СТУДКОРІВ

СЛОВО ПРО СЛОВО

му феодальному чи капіталістичному суспільстві панівні, експлуаторські класи використовували присягу трудящих мас, з яких формувались збройні сили, у своїх інтересах, часто на цілком очевидну шкоду трудящим.

І після Жовтня кожен воїн, вступаючи в ряди Радянської Армії, переважно в день її славної річниці, із зброєю в руках приймає присягу. Однак, у радянську епоху слово **присяга** наповнилось новим змістом. У мовах усіх народів СРСР воно стало вживатись у значенні — «офіційна, урочиста обіцянка, клятва бути вірним своєму народові, соціалістичній Батьківщині, Комуністичній партії і Радянському урядові».

Доцент А. МОСКАЛЕНКО.